

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 28 cor., pe jumăt. de an 14.40 C., pe un sfert de an 7.20 C. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPEȘTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 10 cor., pe jumăt. de an 5 cor. Abon. la mai multe ex. 4 Cor. la an.

Sentința în procesul de spionaj din Cluj

— Nouă români din Ardeal, preoți, avocați, învățători, condamnați la moarte prin spânzurătoare. —

Cluj, 8 Martie. — Eri tribunalul militar de honvezime, a pronunțat sentința în procesul de spionaj intentat la 16 membrii din inteligența română din Ardeal. De la 6 Decembrie și până acuma, cu o întrerupere numai de două săptămâni, debaterile acestui proces senzațional au urmat zi de zi, cu ușile închise, fiind debaterile secrete.

Prin sentința dată eri, se recunoaște vinovăția celor doi acuzați principali: David Pop, preot greco-oriental, din Hărman (comit. Brașovului), și Spiridon Boita, fost soldat în Brașov, mai târziu candidat de avocat, pe temeiul articolului 321 din codul militar, care vorbește despre delict de spionaj. Acești doi acuzați împreună cu alți lovarăși ai lor, au fost găsiți vinovați că au efectuat o serie de schițe și hărți ale localităților: Alba Iulia, Sibiu, Râșnov, Sighișoara, Brașov, Târnău Roșu, Cristian, Ghimbav, Sepș și Sângeorgi, Timișul de Sus, Csikszereda, Toplița, Feldioara, Tântăria, Codlea, Bran, și jur. Pentru efectuarea acestor acte, acuzații și-au început activitatea în 15 Octombrie 1915 și au trimis 22 de documente în România prevăzute cu notițe lămuritoare.

Pentru această vină acuzații David Pop și Spiridon Boita au fost osândiți la moarte prin ștreang.

Au mai fost condamnați pe baza articolului 322 din codul militar, tot pentru spionaj: Ioan Coman, Romulus Cristeleian, învățător dirigințe din Râșnov, Pompiliu Dan, învățător dirigințe din Zărnești, dr. Zaharia Muntean, avocat din Alba-Iulia, Victor Pop farmacist din Alba Iulia, Co. a. Brea preot greco-catolic din Poplaca, Nicolae Hamza, învățător greco-or. din Ghim-

bav. Toți acești 7 acuzați au fost deasemenea condamnați la moarte prin ștreang.

Pe baza articolului 323 din codul penal militar, cu privire la spionaj în timpul pregătirilor de războiu au fost găsiți vinovați preotul Ioan Nan din Râșnov, preotul gr. or. din Magyarhodza, Ioan Mudroj, învățător din aceeași localitate, Romulus Popescu funcționar la Albina din Sibiu, Dimitrie Grecean preot din Hărman. Doi din acești acuzați: Neagovici și Nan au fost condamnați la câte 3 ani închisoare, Mudroj la 2 ani, Popescu și Grecean la câte 8 luni închisoare grea, iar Ioan Sociu, Iosif Popovici au fost achitați.

Timp de două ore de la ora 1 după amiază până la ora 3 a durat celera sentinței, după care maiorul Paul Bogdan, procurorul tribunalului și a apărătorului au adus motivele lor de mișcare, făcând recurs. Cei achitați, Popovici și Sociu, cari au cerut să fie puși pe picior liber, n'a primit această permisiune din partea tribunalului militar. Tribunalul, care a judecat acest proces a fost prezidat de locot. colonel Szabo.

În expunerea de motive, a sentinței se arată, că cercetările făcute au stabilit absolut vinovăția acuzaților principali David Pop și Spiridon Boita. Boita însuși a declarat, că a fost în legătură cu statul major român, și a fost însărcinat să spioneze nu numai Ardealul ci și provinciile din Ungaria până la linia Tisza. Sediul principal al acestei organizații de spionaj a fost la Alba Iulia. Victor Pop și Muntean au predat, după spusele sentinței, lui David Pop hărțile cuprinzând întăriturile dela riul Murăș.

Acuzații au primit cu nepăsare sentința această și au făcut recurs.

Generalul Arz, noul șef al statului major al armatei austro-ungare.

Revoluția în Capitala Rusiei

— Măsuri militare contra populației din Petersburg —

Petersburg, 13 Martie. — Comandantul trupelor din Petersburg, generalul Chovalow, a dat următoarea proclamație:

În urma turburărilor din zilele din urmă, a actelor de violență și a atacurilor asupra soldaților și poliției, apoi cu toată interdicerea, s'au ținut adunări pe stradă, — populația este făcută atentă, că trupele au primit ordin să facă uz de arme, și să nu se dea îndărăt dela nici o măsură, pentru a menține ordinea în Capitală.

Ziarele nu apar la Petersburg.

(Nota Redacției. — Telegrama aceasta este dată de agenția Ententei, Reuter, prin urmare nu se poate contesta temeinicia ei).

Stockholm, 13 Martie. — Lucrătorii dela fabricile rusești au o ținută amenințătoare. — Multe fabrici sunt închise. În toate uzinele de metal, lucrătorii, fac rezistență pasivă, astfel producția a fost redusă la o zecime.

Poliția a descoperit locuri de pastă ascunse de muncitori.

Lipsa de alimente e tot mai mare în Rusia. În Siberia sînt cantități uriașe de cereale intrate în putrefacție, din cauza că n'au fost vagoane de transport în Rusia europeană aceste cereale.

Din cauza lipsei de combustibil, orașele și satele Rusiei sînt seara și noapte cufundate în întuneric, ceea ce înlesnește și mai mult mișcarea revoluționară.

— Corespondentul din Petersburg al ziarului italian »Corriere della Sera«, anunță că criza de hrană s'a agravat în zilele din urmă. Lipsa de făină și pâine s'a simțit mai ales la Petersburg și Moscova. S'a hotărît introducerea cartelelor de pâine cu 140 grame pe cap, pe zi. Peste 10 zile vor intra în vigoare aceste cartele. O săptămână întreagă nu vor circula trenurile de persoane, ca treaurile cu cereale să poată sosi în măsură mai mare.

Duma a aprobat cu unanimitate un ordin de zi al deputatului Miliukov, care cere ime-

diata aprovizionare a orașelor Petersburg, Moscova și a celorlalte orașe industriale cu alimente și primirea reprezentanților muncitorilor în comitetul pentru apărarea națională.

În timp ce Duma aproba această ordine de zi, masele de muncitori stăteau în grăvă.

În zilele din urmă au avut loc la Petersburg numeroase demonstrații contra lipsei de pâine.

Primul ministru a convocat de urgență un consiliu de miniștri, la care au fost invitați și președinții Dumei, Senatului, primarul Petersburgului și alte personalități.

La revoltele contra foamei ce au avut loc, la Petersburg, numărul morților și răniților se evaluează la 300 până la 400 persoane.

Luni și până Mercuri au avut loc evenimente sângeroase la Petersburg, cari aminteau zilele de revoluție din 1905, prin grozăvia lor. În cele două zile de revoltă, din mulțimea de mii de oameni, pe lângă strigătul după pâine a răsunat și strigătul după pace.

În cercurije politice din Petersburg sînt temeri că aceste revolte sînt numai începutul unor evenimente mult mai grave ce se vor produce în viitorul apropiat și cari se vor întinde și în provincie.

În privința concedierii economilor,

Ministrul de honvezi a dat o ordinație după care comandanții dela corpurile de substituere (Erzatzkorpskommandanten), sînt obligați ca și în anul acesta să acorde concedii pentru muncile agricole la soldații, cari servesc în interiorul țării (Nu pe front). Vor căpăta concediu, economii independenți și rudele lor (fiul, fratele și ginerele), proprietarii de vii, apoi fierarii (faurii, covacii), rotarii și butnarii. Toți ceilalți soldați vor fi împărțiți pe la coloare de muncitori agricoli. Concediul se acordă soldaților la raport.

Pentru primirea unui concediu trebuie să se facă nici o cerere și nu e nevoie nici de documente dela comuna. După ce economul de sine stătător și-a isprăvit munca agricolă de pe pământul lui, poate fi folosit la munca altor terenuri arabile.

RĂZBOIUL CU ROMÂNIA RĂZBOIUL CU ITALIA

— Atacuri rusești în munții Kelemen respinse —

De pe frontul român au sosit următoarele știri:

La armata arhiducelui Iosif:

6 Martie. — Pe panta răsăriteană a muntelui Kelemen, în partea sudică a Carpaților păduroși, au fost respinse mai multe companii rusești, cari au atacat pozițiile noastre după un foc viu.

La armata mareșalului Mackensen:

Situația e neschimbată.

v. LUDENDORFFE

Japonia turnizează României tunuri, munițiuni și conserve

Neue Züricher Zeitung află din Tokio:

Găvernul japonez s'a învoit să efectueze comenziile făcute de România de tunuri, munițiuni și patrocane, precum și conserve în valoare de 30 milioane yen.

— Nimic nou pe frontul român. —

De pe frontul român, pe ziua de 7 Martie, comunicatele austro-ungare și germane, n'au nimic de semnalat, situația fiind neschimbata.

Comunicatul rusesc dela 6 Martie, anunță schimb de foc și acțiuni de recunoaștere pe frontul român.

— O înălțime smulsă dela ruși în Carpați —

De pe frontul român au sosit următoarele știri:

8 Martie. — În Carpații păduroși, la nord-vest de pasul Tartarilor, dușmanul a fost respins dela o înălțime.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul lui Ludendorff nu anunță nimic.

— Succese austro-ungare la granița Moldovei. — Cucerirea înălțimei Magyaros. — 4 ofițeri, 600 soldați prinși. —

De pe frontul român au sosit următoarele știri pe ziua de 9 Martie:

La armata mareșalului Mackensen: Nu s'au produs evenimente speciale.

Pe frontul arhiducelui Iosif:

Între valea Uzului și valea Csobanyes, regimente austro-ungare intrate și de detașamente germane, au luat cu asalt înălțimea dela graniță, puternic fortificată, Magyaros.

Dușmanul a lăsat 4 ofițeri, 600 soldați și mai multe mitraliere și asvârlitoare de mine în mâinile noastre.

Lauda specială se cuvina regimentului 10 de infanterie din honvezime.

La răsărit de Ghimes a fost distrus o casă de bloc rusească.

Höfer, mareșal locot.

Pe frontul arhiducelui Iosif:

Între valea Trotus și Uz, trupele noastre au luat cu asalt defileul de înălțimi Magyaros, și pozițiile învecinate puternic fortificate ale rușilor.

4 ofițeri, 600 soldați au fost prinși și au fost capturate mai multe mitraliere și asvârlitoare de mine.

La armata mareșalului Mackensen: Nimic deosebit.

v. LUDENDORFFE

— Nimic nou pe frontul român. —

De pe frontul român, pe ziua de 12 Martie, comunicatele puterilor centrale, n'au nimic nou de semnalat.

Vreme rea pe frontul italian. — Italianii au câștigat o poziție austriacă. — Ce crede presa italiană că va face Conrad v. Hötzendorf.

De pe frontul italian, comunicatul austro-ungar anunță următoarele:

6 Martie. — Vremea urită cu ploți și ninsoare, au împiedicat în general acțiunea de luptă și a întrerupt și lupta dela valea San Pelegrino. În cursul nopții, italienii au reînceput focul cu mine contra pozițiilor noastre dela Costabella. Incercări de atac ale italienilor, au fost oprite de focul nostru concentrat. O năvălire dușmană la Colbrico, a fost respinsă cu granate de mină. Azi dimineață, dușmanul a făcut o explozie mai mare în fața muntelui Sief. Dar pozițiile noastre au rămas neatrinse.

Höfer, mareșal locot.

— Ziarele italiene își exprimă acum îngrijorarea ca nu cumva »vechii dușman« al Italiei, mareșalul Konrad v. Hötzendorf, care plecând dela conducerea statului major austro-ungar, să vie acum pe frontul italian pentru a întreprinde o ofensivă mare cu sfârșit hotărât.

— Ministrul italian Bissolati s'a întors din Paris și Londra la Roma.

— Au dat greș atacuri de noapte italiene. — Necazurile economice ale Italiei se discută în Camera italiană. —

De pe frontul italian se anunță următoarele:

7 Martie. — Pe frontul Tirolului de răsărit au avut loc în mai multe sectoare, lupte cu rezultat favorabil pentru armele noastre. Un detașament dușman care a înaintat contra pozițiilor noastre la gură riului Maso, a fost gonit. Două atacuri de noapte ale italienilor asupra pozițiilor noastre dela Costabella au eșuat în fața tăvăniturii trupelor noastre. O încercare de atac dușman contra muntelui Sief s'a prăbușit în focul nostru concentrat. Exploziile italiene de aici contra pozițiilor noastre, au valămat numai pozițiile italiene.

Höfer, mareșal locot.

— În Camera italiană, deputații se ocupă mereu de necazurile economice ale Italiei. Deputatul socialist Casalini s'a ocupat de greutățile cu care are de luptat populația italiană, în procurarea de alimente, cari s'au scumpit cu 70 procente. Îmbunătățirea raporturilor financiare și economice în Italia, numai prin pace se poate face. Ministrul italian e atacat din toate părțile pentru politica lui economică și n'are nici un apărător.

De pe frontul italian se anunță:

8 Martie. — În general acțiune de luptă redusă. Părțile de asalt ale reg. 32 de infanterie din honvezime au adus din poziția italiană la apus de Konstanjevica 15 prizonieri.

Höfer, mareșal locot.

Aeroplan Caproni distrus. — Succes Austro-Ungar — Italianii n'au destulă artilerie.

De pe frontul italian se anunță pe ziua 10 Martie următoarele:

Viu foc de artilerie pe toată linia.

Un aeroplan sistem Caproni silit să se scobească lângă Görz, a fost distrus de artileria noastră. Pe muntele Cima di Bocche, vânătorii din reg. 74 făcându-și drum prin zăpezi, au reușit să intre în liniile italiene și s'au întors, aducând cu ei 1 ofițer și 30 soldați italieni prizonieri.

HÖFER, mareșal locot.

11 Martie. — Lupte de artilerie și aeroplane pe tot frontul italian.

Noptea trecută aviatori italieni au aruncat bombe asupra orașelor Trieste, Muggia, Izola și Pirano.

HÖFER, mareșal locot.

LUPTELE DIN APUS

Violente lupte de artilerie la Somme.

De pe frontul anglo-francez, comunicatul german anunță:

6 Martie. — Pe malul drept al riului Somme, lupta de artilerie în spre seară a câștigat în intensitate. După foc violent, englezii au atacat din nou la răsărit de Bouchevesne. Atacul lor a fost respins, iar alt atac a fost zadărnicit de focul nostru nimicitor. Pe celelalte sectoare ale frontului, a bătut un viscol mare ce a redus acțiunea de luptă. Eclerorii noștri au mai adus 15 prizonieri din pozițiile franceze în fața liniei ce am câștigat și în padurea Courieres.

v. LUDENDORFFE

Atacuri franceze și engleze respinse cu mari pierderi. — 9 avioane inamice distruse. — Criza economică din Franța va duce la revoluție.

De pe frontul anglo-francez au sosit următoarele știri:

10 Martie. — La sud de Avre între Laucourt și Chajeau Mesnil am respins un atac francez făcând 12 prizonieri. La est de Reims am atacat o linie franceză și am făcut 14 prizonieri. La Prosnies în Champagne am fost atacați de trupe rusești, conduse de ofițeri francezi și li am respins. Lupte noi la sud de Ripont n'au dat nici un rezultat; aci am făcut 55 prizonieri. Un atac francez lângă pădurea Cheppy a fost respins. La vest de fluviul Maas, trupele noastre au întreprins un atac contra inamicului întărit în pădurea Courieres și s'au întors cu 6 ofițeri și 200 soldați francezi prizonieri, precum și cu 2 mitraliere luate. Un atac asupra liniei franceze dela Flirey a reușit și am făcut 15 prizonieri.

Aviatorii noștri au distrus 5 aeroplane dușmane și 2 baloane. Am distrus apoi 1 aeroplan inamic prin foc de artilerie.

Avionul nostru v. Richthofen a distrus al 25-lea aeroplan inamic.

Miscări revoluționare în India

Din raportul Lordului Hardinge, fost vice-rege al Irlandei, reese, că în timpul actualului război, au avut loc 7 revolte ale triburilor indiene și 2 vaste comploturi, cari au fost însă înăbușite de englezi. La începutul războiului luându-se trupe din India, spre a le duce în Europa, garnizoana engleză din India se redusese dela 75.000 la 40.000 oameni. Mai târziu însă, situația agravându-se, s'au adus repede alte trupe și astăzi englezii au în India iarăși peste 75.000 oameni.

Perderile flotei Ententei

Șeful statului major al marinei germane anunță. Submarinele noastre au scufundat în ultimul timp vapoare inamice cu un tonaj total de 4217 tone și au capturat un vapor cu 1100 tone salpetru, pe care l'au adus în Germania.

— Din Berlin se mai anunță scufundarea următoarelor vapoare și bărci italiene: Venere de 290 tone, Tresidet 221 tone, San Vincenzo 150 tone, Emancipata de 50 tone, și al vaporului grec Nicolaus de 1250 tone.

— Ziarele italiene anunță întoarcerea în țară a delegațiilor italieni dela conferința din Petersburg. Aceștia au plecat din Rusia pe un încrucisător englez, escortat de numeroase vapoare de război engleze și numai după ce s'au luat cele mai întinse măsuri de apărare contra unor eventuale atacuri submarine. Drumul din Petersburg în Italia a ținut 15 zile.

Se anunță din Stockholm:

Dupa știri pozitive s'a scufundat la sfârșitul lui Februarie un submarin rusesc. Cauzele nu se cunosc nici în Rusia. Submarinul era sub comanda capitanului Kryzanovski.

Agentia Reuter anunță: Generalul Botha guvernorul Africii de sud a comunicat azi parlamentului Sud-african că vaporul Mendi care ducea în Franța trupe coloniale și lucrători din Africa de sud, s'a ciocnit din cauza ceței cu un alt vapor și s'a scufundat în 25 minute, pe drumul între Anglia și Franța. 10 europeni și 615 africani s'au înecst, iar 12 europeni și 191 africani au fost salvați.

RĂZBOIUL TURCILOR

— Englezii au ocupat orașul Bagdad —

Din Londra se anunță oficial că englezii au ocupat Dumineca orașul turc din Arabia, Bagdad. Iată ce spune comunicatul englez: Prin surpriza am trecut la lumina lunii riul Djalah. Joi am construit un pod peste Tigris, acolo unde se unește cu riul Djalah. Un detașament puternic a înaintat pe malul drept, și a dat peste dușman 10 klm. la sud de Bagdad și l'a respins cu 3 klm. îndărăt. Am forțat trecerea peste riul Djalah, și Vineri am înaintat cu 6400 soldați până la Bagdad. Trupele noastre au respins pe dușman din a doua lui poziție. Sâmbătă am respins cu încă 4800 metri pe dușman și Dumineca dimineață am ocupat orașul Bagdad.

Știrile săptămânei

Moartea de erou a poetului Victor Eftimiu pe frontul românesc

Ziarul »Vilag« din Budapesta face astăzi necrologul marelui poet și autor dramatic român Victor Eftimiu, care ar fi murit pe front, în luptele de la Galați. Necrologul acesta este semnat de colaboratorul nostru Emil Isac din Cluj. Am fi curioși să știm, de unde a aflat d. Isac vestea morții a celui mai de seamă scriitor român din noua generație. Este una din cele mai grele lovituri ce capătă întreg românismul de pretutindeni, căci Victor Eftimiu a fost cea mai frumoasă stea de pe cerul literaturii române și o mândrie a culturii românești. Numele lui a trecut de mult granițele țării sale și a fost apreciat la Paris, ca și la Berlin. Cu două luni înainte de intrarea României în război a fost la Budapesta, unde a tratat cu directorul dela »Vigszinház« ca să-i joace piesa lui »Achim«. Eftimiu, care de 10 ani întreținea cele mai prietenești rapoarte cu redacția noastră, fiind în împrejurări normale și colaboratul nostru, a declarat unui redactor al nostru atunci, că-i e teamă, că România va intra în război, dar nu-i era teama de soarta lui, ci mai mult de soarta patriei sale. El deși nu aprobă războiul acesta își va face datoria de fiu devotat al țării. Și și-a făcut-o, plătind cu viața pasul atât de nenorocit al guvernului Brătianu.

Pe Victor Eftimiu l'am urmărit dela primele începuturi ale avântului său literar. Când era încă modestul student dela Paris, pela 1909 ne trimitea impresii și scrisori din Paris, versuri politice lirice. Din Paris am aflat, că regizorul director al Teatrului național din București, Pompiliu Ellade, a fost fermecat și plin de admirație, de prima lui piesă teatrală »Inșiră-te Mărgărite«, un poem feeric scos din minunatele legende românești cu fat frumos și liiană Consinziiana, piesă de o rară frumusețe, ca concepție și ca înfățișare în decor romantic. Piesa această, care s'a reprezentat de zece de ori la Teatrul Național din București, apoi la cel din Craiova și Iași a stabilit lui Victor Eftimiu un nume de primul rang în arta dramatică română. A venit apoi cu piesa lui filozofică »Cocoșul Negru« care prin problemele mari, moderne, ce le prezintă amintește pe Faust a lui Goethe. În România în ultimii ani nici o piesă nu s'a jucat de atâtea ori, ca »Cocoșul Negru«. A mai scris apoi »Rapsozii« apoteoză într'un act, în care pune pe scenă pe poezii Alexandri și Eminescu, apoi tragi-comedia »Achim«, drama istorică »Napoleon« și în colaborare cu regina Maria a României a terminat înainte de război o mare feerie intitulată »Căminul Vieței«. Nu-i acum momentul, ca în cadrele unei știri să relevăm toată personalitatea acestui geniu român, care moare în vîrsta de 30 de ani pe timpul de balăie. Vom reveni în numeroase viitoare ale ziarului asupra producției literare ale marelui mort.

In Ardeal au fost arestate 1000 persoane acuzate de trădare de patrie

În legătură cu discursurile ținute în Camera ungară, cari au cerut confiscarea averii trădătorilor de patrie, »Correspondența Budapestană« află din loc competent, că cu prilejul invaziunii române, au fost arestate în închisoare preventivă peste o mie de persoane din părțile ardelenesti acuzate de delict de trădare de patrie. Procurorii delegați să cerceteze aceste cazuri, au dispus în peste 600 cazuri confiscarea averii inculpaților, pe temeiul legii 18 din anul 1915.

Despre celelalte cazuri de confiscări de avere nu se pot da încă date precise, fiindcă în această privință, procurorii și-au început activitatea după anul nou.

Moartea secretarului de stat Jeszenszky

Aseară a încetat din viață după o grea suferință Alexandru de Jeszenszky, secretar de stat în președinția Consiliului de miniștri și consilier intim. Jeszenszky e cunoscut din procesul memorandumului, în care a figurat ca substituit al procurorului general. Apoi a fost numit președintele secțiunii naționalităților, înființată la președinția consiliului de către fostul prim ministru Banffy, iar mai târziu membru al curții de compturi și în fine secretar de stat.

În cercul partidului național al muncii se crede, că succesorul decedatului secretar de stat Jeszenszky va fi consilierul ministerial Alfred Drasche Lazar, actual șef al biroului presei.

Duminecă după amiază și Luni dimineață nu mai apar ziarele budapestane

Monitorul oficial ungar, publică o ordinațiune cu privire la rinduirea apariției ziarelor în Ungaria, în legătură cu criza de hârtie, care ordinațiune a intrat în vigoare de ieri, Duminecă, 11 Martie. După această ordinațiune, de acum înainte, nu mai e permis ziarelor să apară Duminecă după amiază și seară, precum și Luni dimineață. Ziarele zilnice, începând cu săptămâna aceasta vor apare numai de 6 ori pe săptămână. Ziare noi nu vor mai fi permise să apară, iar scoaterea de ediții speciale se va putea face numai cu permisiunea ministrului președinției ungar.

Moartea contelui Zeppelin

Din Berlin se anunță, că Zeppelin, inventatorul mașinei de zburat, cu același nume — a murit ieri la 12 fără un sfert dimineață în Sanatoriul West din Charlottenburg-Berlin, în urma unei aprinderi de plămâni.

Eroul aeronauticii moderne »regele aerului« cum era numit în Germania, moare în vîrsta de 79 ani, înainte de a vedea rezultatul acestui uriaș război, la care a luat și dănsul parte în mod remarcabil cu celebrele lui baloane de zburat, cari au fost și sint încă groaza țării dușmane peste care zboară.

Zeppelin s'a născut la 1838, ca fiu al mareșalului de curte conte Zeppelin, la Konstanz, la Radessen. Din partea mamei, avea sînge de francez în vine. A studiat la Universitatea din Tübingen, la Poliklinica din Stuttgart. Ca locotenent a luptat în 1865 în războiul de secesiune în America. La 1864 a făcut primul sbor cu un balon captiv în St. Paul (America) și de atunci s'a distins în aviație. A luat parte în războiul germano-francez, dela 1870—1871, unde s'a făcut celebru prin asaltul lui de patrulă în adăncul Alsaciei. Toți soldații lui au căzut atacați fiind de francezi, dar el a scăpat. La 1884 a fost numit colonel, la 1888 general maior, la 1890 comandat de brigadă.

La 1900, după ce a adunat capitalul necesar, și timp de 6 luni a lucrat la balonul lui, a făcut trei zboruri. La 1906 (17 Ianuarie) a zburat pe un al doilea balon, care însă a fost distrus de un orcan. Al treilea balon al lui a avut deplin succes. Statul i-a acordat un ajutor de 500.000 mărci.

La 1908 s'a creiat societatea pe acțiuni, în Friedrichshafen, care pe un ținut întins a creat

ateliere și uzine care fabrică câte 6 baloane pe an. În războiul acesta, Zeppelinurile au făcut minuni.

Noul episcop român greco-catolic al Gherlei

Pe cale indirectă din Lugos, sosește știrea că monarhul a numit pe secretarul episcopesc greco-catolic din Lugos, Juliu Hosszu de episcop al Gherlei. Va fi cel mai tânăr episcop român din Ungaria, căci a implinit acum de curând 33 de ani. Actualmente e în Viena ca preot militar.

A doua căsătorie a poetului Goga

Din București ni se comunică, că încă în timpul războiului cu România poetul Octavian Goga după ce s'a divorțat de soția lui născută Hortensia Cosma s'a căsătorit cu dozoara Cella Delavrancea, cunoscuta pianistă, fiica prozatorului Barbu Delavrancea. Prima soție a lui Goga zace acum într'un sanatoriu la București. Singura amintire ce i-a rămas dela soțul ei poet e o boală grea pe toată viața. Domnul Partenie Cosma încetează dar de a fi socru lui Octavian Goga, după ce a știut să abuzeze de bunătatea lui de socru și de director cu influență la banca Albina din Sibiu.

Prețurile maximale pentru ghetete

Monitorul oficial de azi publică ordinațiunea vîrnului cu privire la limitarea prețului de încașăminte, ghetete sau cizme. Această ordinațiune intră în vigoare la 10 Aprilie. Fabricanții de ghetete vor fi obligați, ca pe ghetetele ce le pun în vânzare, să arate din ce material au făcut ghetetele să fixeze și prețul maximal de perche și data când au efectuat ghetetele. Directorul centralei de piele dr. Paul Bacher a declarat că nu se poate răspunde așa de lesne, că va fi prețul unei perechi de ghetete, căci trebuie să se stabilească între ghetete de fabrică și ghetete comandate. Partea cea mai bună a ordinațiunii guvernului este aceea, că va impede în viitor, ca o pereche de ghetete, cari au costat numai 40 de coroane pe acela, care a efectuat aceste ghetete să treacă pela diferiți mijlocitori și speculanți, care urcă apoi prețul la 100 coroane. În general calculul se va face astfel: O pereche de ghetete box costă pe fabricant 30 cor. la această sumă marele negustor mai poate adăuga 8 coroane ca cheltuieli de regie și 1.80 cor. (6 procente) ca profit când vinde această pereche micului negustor, astfel, că la micul negustor o pereche de ghetete box vine la vreo 40 coroane. Acesta pe temeiul ordinațiunii noi are dreptul să mai adauge 16 coroane (36 de procente), așa că dănsul va vinde perechea de ghetete cu 56 coroane. Cu totul altfel e cazul la ghetetele comandate pe măsură. La aceste ghetete prețurile se vor ieftini simțitor, chiar cu 50 de procente. Azi cizmarul cere pentru o pereche de ghetete comandate câte 150 coroane. În viitor el va putea cere numai 100 coroane. Acei, cari vor cere pe nedrept sume mai mari, vor fi pedepsiți cu închisoare până la 6 luni sau la amendă în bani până la 2000 coroane.

Nu se va mai vinde pâine la cafele și birturi,

după cea mai nouă ordinațiune a oficiului de alimentațiune ungar. Consumatorii vor trebui să-și aducă de acasă pâine. De asemenea în vânzarea de torte, prăjituri se va aduce o schimbare, cerându-se pentru acestea cartele de pâine.

Mare furt de poștă între Cluj și Medias

Din Cluj se anunță:

Pe linia ferată Cluj-Medias, s'a descoperit ieri dimineață un mare furt. Din trenul care a plecat la 230 minute noaptea din Medias, a dispărut un pachet de poștă cu obligații de război în valoare de 98.000 coroane, apoi numeroase mandate poștate și scrisori expres. Se crede că furtul a fost comis de mai multe persoane, după un plan bine conceput. Autoritățile de siguranță din Cluj fac cercetări.

Contele Czernin a conferat la Budapesta cu șefii opoziției, Andrassy și Apponyi

Budapesta, 9 Martie. Contele Otto Kar Czernin ministrul de externe austro-ungar, care a sosit ieri la Budapesta, împreună cu regele Carol, a făcut între altele câte o vizită la contele Iuliu Andrassy, contele Albert Apponyi și contele Mihail Károlyi, cei trei șefi ai opoziției ungare. Ministrul de externe al monarhiei a conferat mai mult timp cu bărbații politici ungari, despre cele mai actuale probleme externe. După aceea contele Czernin a avut o lungă consfătuire cu prim ministru contele Tisza. După ziarul »Az Est« contele Czernin de aceea a vizitat pe conducătorii opoziției, fiindcă voiește să întretie un contact permanent toți factorii politici ai Ungariei.

In cercurile opoziționale se vorbește foarte mult despre aceste consfătuiri și se afirmă, că se pregătește acum terenul pentru un guvern de concentrare al tuturor partidelor din Ungaria. Azi dimineață contele Apponyi a făcut o vizită contelei Andrassy. Ambii bărbați de stat s'au ocupat serios de politica internă a Ungariei.

Militari români distinși

D. Roman Fleșar, zugf. din reg. 31 de inf., comp. 11, luptând pe frontul italian, la Doberdo a fost distins cu medalia de aur pentru vitejie.

Cartele de săpun,

vor fi introduse la 20 Martie în Ungaria de oficiul de alimentațiune publică. O cartea dă dreptul la 400 grame săpun de spălat, de cap, pe lună. Săpunul de toaletă se va putea dobândi și fără cartele, ca »săpun de război« cu preț de 1 cor. 10 bucată.

Politia militară în Szabadka

a intrat în vigoare, după pilda altor orașe din provincie. Noua poliție are dreptul să controleze nu numai persoanele militare, ci să grijească și de siguranța generală a populației civile.

Amânarea înrolării elevilor din școlile medii

Ministrul de honvezi în înțelegere cu ministrul de război comun, a prelungit termenul de înrolare pentru elevii școlilor medii, născuți în 1899, cari în anul școlar 1916-17 făceau penultima clasă. Termenul de înrolare se amână dela 10 Martie la 18 Aprilie, pentru ca acești școlari să poată trece și examenul ultimei clase, eventual chiar bacalaureatul. Elevii, cari se vor înrola, beneficiând de această amânare, pierd însă dreptul la concediul de 4 săptămâni ce se dă de obicei studenților.

Evaluarea pagubelor de război din Ardeal,

se face acum de guvern prin organe speciale în comunele din cercurile învecinate cu Murașul-Turda; în cercul Deva, orașul Deva, din comitatul Hunedoara. Evaluările pagubelor suferite de operațiilor militare în Ardeal vor fi făcute și în alte regiuni.

Regina pentru căminurile soldaților

Din Viena se anunță: Regina Zita a donat din nou 240.000 coroane pentru înființarea de căminuri de soldați îndărătul frontului. Jumătate din această donație a fost dată comitetului austriac, iar cealaltă Comitetului ungar, comitete

cari se îngrijesc pentru înființarea acestor căminuri. Până acum sînt create 300 căminuri de soldați, iar alte o sută sînt pe cale de constituire.

Și'n cercul Ciucului,

se pot întoarce acum refugiații ardeleni — după cel mai nou ordin al ministrului de interne, pentru a începe imediat lucrările de primăvară.

80.000 persoane vor căpata hrană gratuită la Viena,

se înțelege persoane din clasele sărace, după cea mai nouă hotărîre a prim ministrului austriac și al primarului dr. Weisskirchner, în ospătăriile populare. Familii cu copii, cari au un venit anual mai mic de 6000 coroane, vor primi carne cu preț ieftin.

Pentru sămănăturile de primăvară

ministrul de agricultură ungar a dat ordin tuturor municipiilor, să atragă la muncă câmpului toate persoanele în stare să muncească, mai ales femeile și copii. Femeile cari vor refuza munca, nu vor mai primi ajutorul de stat.

40.000 ghete

au fost confiscate de poliția din Budapesta, dela mai multe prăvălii de încălțăminte, din cauza materialului prost, și al tălpei de carton, cu cari erau efectuate. Proprietarii vor fi dați în judecată.

A murit Psilander

Din Copenhaga vine știrea, că celebrul artist-miestru pentru filmuri cinematografice, Waldemar Psilander, a murit fără veste, de un atac de apoplexie, în vîrsta de 36 ani. Cel mai simpatic și mai iubit artist de cinematograf, care a fost idolul publicului danez, pleacă din lume, când era în apogeul activității lui artistice. Multe ziare nu vor să creadă că a murit într'adevăr, și cred că e numai un șiretlic al impresarului lui Psilander, cari vor să facă reclamă în jurul numelui lui Psilander.

Regina Zita la pictorul Benczur

Eri dimineață, la ora 11, regina Zita a făcut o vizită la atelierul vestitului profesor de pictură, maestrul Benczur, care e însărcinat să facă portretul regelui, reginei și micului principe moștenitor. După ce regina a admirat tablourile din atelierul maestrului, și a fost încântată de schița făcută de maestru din memorie a draguțului moștenitor de tron, și-a scos manta și pălăria, a luat loc pe fotoliu, și timp de două ore, a servit ca model maestrului. Regina s'a despărțit de maestru, cu un »La revedere pe Luni...« Regina va veni Luni încă o dată la Budapesta.

Seara la 9 1/2, perechea regală a părăsit Budapesta.

Svonuri despre un guvern de concentrare ungar

Eri, cu prilejul petrecerii regelui Carol la Budapesta, s'a răspândit de către presa de bulevard, svonul despre posibilitatea constituirei unui guvern de concentrare. Săptămîna trecută în desbaterile Camerei, atât contele Iuliu Andrassy cât și contele Appony au vorbit despre necesitatea zilei de azi, de a se concentra toate forțele politice ale țării.

Acum Apponyi declară într'un interviu că nu există o piedică în alcătuirea unui guvern de concentrare. Partidul guvernamental nu e contra unui astfel de guvern cu atragerea șefilor opoziției dar cere ca Tisza să continue a fi șeful guvernului.

Audiențele la rege și regină

În calșul regal dela Buda, regele Carol a primit ieri începînd dela ora 9 dimineață un mare număr de demnitari ungari în audiență. La ora 9, pe cei doi vicepreședinți ai partidului

guvernamental Lad. Beöthy și baronul Vojnich, la orele 10 pe prim ministrul ungar, apoi pe ministrul de justiție Balogh. După acesta, pe conții Iuliu Szecheny, Andrei Csekonicș, Al. Apponyi, Bela Szecheny Al. Andrassy, Paul Festetics, Stef. Bethlen, Ed. Bethlen, Kuno Klebelsberg, baronul Ludovic Kürthy, vice-președintele Camerei Smotsits, arhiepiscopul Arpad Vraday, ministrul Croației Hideghety, iar după amiază pe ministrul Sandor și Teleszki. Seara regele a mai primit în audiență pe contele Iuliu Andrassy.

Regina a primit în audiență pe contele Tisza, cu care a discutat un proiect al ei, de a se da un sfătuitor și protector pentru toate jertfele războiului, la invalizi, văduve și orfani, — protectori cari să aibe sarcina să facă pașii necesari ca aceștia să scape ajutorul de cari au lipsa.

Poșta administrației

Avis abonaților noștri! Rugăm abonații noștri ca cu ocazia trimiterii restanței să binevoiască să trimită totodată și bani pentru reînnoirea abonamentului, ca să nu fim siliți să sistăm foaia.

Aducem la cunoștința cititorilor și abonaților noștri că nu vom efectua nici o comandă de cărți

cu rambursă.

Căci poșta ne-a adus îndărăt o mulțime de pachete ce le-am trimis prin rambursă, la cererea cititorilor noștri, dar ei nu le-au ridicat dela poștă.

De aceea rugăm pe cititorii noștri că la comenzi de cărți să trimează în acelaș timp și banii corespunzători prin mandat poștal.

Editor și redactor responsabil: D. Dărăuș.
Tipografia »Poporul Român«, VII., Dka-utca 36

Cu câteva Coroane, îți cumperi câteva speranțe

Așa se poate spune aceluia care-și încearcă norocul la loteria pe clase, cumpărându-și un los sau două.

Azi când viața e atât de grea și când munca din fiecă zi nu-ți mai aduce câștigul de care ai avea lipsă să duci un trai mai fihnit — ești amărât și necăjit, ne știind ce-ți va mai aduce ziua de mâine. De aceea e bine să-ți mai legi nădejdea de ceva, care te mai poate scoate din încurcătură, de grijele vieții. Și numai cu câteva coroane, îți poți cumpăra câteva speranțe, adică un

bilet de loterie norocoos,

dela care poți să aștepti un frumos câștig. De aceea, cititorii acestui ziar sînt îndemnați, să-și încerce de data asta cu toții norocul lor, jucînd la a 38-a loterie de clasă, care începe acum, și a cărei prima tragere are loc luna viitoare, la 13 și 14 Aprilie.

55.000 câștiguri mari

se trage la loteria aceasta, la care iau parte 110.000 lozuri. Cu alte cuvinte, tot al doilea loz câștigă, și poată câștiga sume mari de 10 mii, 25.000, 30.000, 50.000, 60.000, 400.000, 600.000 coroane.

Cu 1 cor. 50 fileri,

omul își poate deja încerca norocul, cumpărînd o optime de los pentru prima clasă. Un sfert de los costă 3 coroane, jumătate 6 cor., iar un los întreg costă 12 coroane.

Banca de mai jos, ca să facă și mai mare siguranța de câștig a cumpărătorilor, a format și mai multe societăți în așa fel ca membrii cari se înscriu în ea, pot juca de odată pe 50 de losuri, plătiind tot câte 1.50 cor pe o optime, 3 cor. pe un sfert, și primesc un bilet cu lista celor 50 losuri pe care au drept de joc și câștig.

Încercați-vă dar norocul, comandînd îndată un los dela banca norocoasă de mai jos:

Ártokpapír és szerzőjog bank részvénytársaság
Budapest, VII., Ilka-utca 30.